

Tollbamondás Javítókulcs

Általános javítási útmutató:

1. Minden tollbamondást két ember javít: 1. javító + 2. javító. A javítás után mindketten összeadják a hibapontokat, és ráírják a dolgozat végére. Az aláírásukkal igazolják a javításukat. A hibapontokat összesítjük, de csak 50 pontig vonunk le, vagyis mínusz pontot nem kaphat a diák a tollbamondásra. A 2. javító átnézi a javításokat, és a véglegesített hibapontokat kivonja az 50 pontból, ezt írja a dolgozat tetejére. A zsűri tagja átnézi a javításokat, és a véglegesíti a tollbamondás eredményét.
2. A különböző súlyú hibákat piros színnel aláhúzva javítjuk a dolgozatokban, kis hiba: 1 vonalas aláhúzás, súlyos hiba: 2 vonalas aláhúzás, durva hiba: 3 vonalas aláhúzás (nem a teljes szót, hanem csak a hibás helyen húzzuk alá, a betű alatt vagy a szóhatáron, ugyanis egy szóban akár több helyen is lehet különböző típusú hiba).
3. A hibaszámokat a margóra ugyanabban a sorban egymás után kiírjuk, pl. -2, -3, -1,-1 stb., hogy a hibapontokat könnyebben lehessen összeadni.
4. Nincsenek típushibák (még az írásjelek esetében sem), minden tévesztésért a súlyosságuknak megfelelő hibapontot adjuk.
5. Ha ugyanaz a hiba ugyanabban a szóalakban (csak teljesen megegyező alak esetében) ismét előfordul, akkor a hibás írásmódot javítjuk, de újabb hibapontot nem adunk.
6. A betűtévesztés, betűkihagyás 1 hp
7. A szótag- vagy szótévesztés, szótag- vagy szókihagyás 2 hp
8. A nem megfelelő ékezet használata (gerendázás a két pont helyett) minden esetben javítani kell, és a végén a hibapontok számához hozzáadunk 2 hp-ot.
9. A bekezdéseket a diktáláskor bemondjuk, aki ennek ellenére nem jelöli megfelelően a bekezdést beljebb kezdéssel, az 2 hp-ot kap. A bekezdés jelölésére nem fogadható el az egy sor kihagyás. Ez is 2 hp-ot ér.
10. Ha nem egyértelmű az ékezet vagy az egybe-, illetve különírás jelölése (félhosszú vagy elkapott hosszabb vonás a pont helyett, illetve a szokásos szótávolságtól különböző megoldást alkalmaz a diák), akkor azt hibának kell minősíteni, és a súlyosságuknak megfelelő hibapontot kell megadni.

A bekezdés nem megfelelő jelölése – súlyos hiba 2 hp.

TOLLBAMONDÁS

Hanganyagról egységes minden teremben.

(A szöveget és a diktálást felolvasta: dr. Sólyom Réka Kazinczy-díjas egyetemi tanársegéd, Károli Gáspár Református Egyetem; a stúdiómunkálatokat készítette: Kovács Gergely Botond stúdió technikus, Károli Gáspár Református Egyetem)

A tollbamondás menete:

1. felolvasás normál beszédtempóban,
2. értelmi szakaszonkénti diktálás, az értelmi szakaszokat megismételve,
3. a bekezdések bemondása a diktálás minden fázisában,
4. ellenőrző felolvasás.

A felolvasás után 1 percet kaptak a diákok javításra.

A helyesírási hibák pontozása

Durva hiba (3 pont):

1. A mássalhangzók időtartamának hibás jelölése közhasználatú szavakban: *kiállításon, szülöttje, amerre, jellegzetes, innen, kollégiumban, jellemzik, tehette, klasszikus, szellemi* stb.
2. Az összeolvadás, a részleges és teljes hasonulás: *barátságos, szomszédságában, szervezte, találkozhattunk, egykoron, kezdte, joggal, szeretettel* stb.
3. Kis és nagy kezdőbetű tévesztése közhasználatú tulajdonnevek, melléknevek és egyelemű tulajdonnévből képzett melléknév esetében;
– tulajdonnevek kezdőbetűinek hibái: *Barcsay Jenő, Korunk Galéria, Bánffy-palota, Mezőség, Katona, Szinyei Merse Pál, Munkácsy Mihály, Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság, Szamosújvár, Bethlen-kollégium, Budapesten, Művészeti anatómia, Erdélyhez, Barcsay Jenő Képzőművészeti Alapítvány, Barcsay-díjat*;
– egyelemű tulajdonnévből képzett melléknév: *mezőségi, kolozsvári, nagyenyedi* stb.
4. Igeközös igék, igei származékok hibás egybe-, illetve különírása: *végigkísérik, körülvevő, meghatározó, elutazott; leplezték le, fejezte be, fejezi ki* stb.
5. Az *ly*-j tévesztése közhasználatú szótőben és toldalékban, az *ly*-j hiánya vagy kiejtés szerinti jelölése: *tavaly, bivalyok, Erdélyhez, pályakezdő; gyűjteményes, szülöttje, kúriáján, jellemzik, tájfestészetében, díjat, jegyzői, fejezte, újvár* stb.

Súlyos hiba (2 pont):

1. Közhasználatú szavak/összetett szavak különírása, illetve szókapcsolatok egybeírása: *értékmegőrző, tórendszer, századforduló, gabonaföldek, közbenjárására, középiskoláit, műemlékvédő, képzőművészeti, művésznövendék, szülőföld, tájfestészetében, pályakezdő; nyugati részén, vidéki kúriáinak, Szamosújvár után, elemi erővel, dombok közé, zöld erdőbe, fekete bivalyok* stb.
2. Közhasználatú szavak elválasztása.
3. Magánhangzók időtartamának tévesztése közhasználatú szavakban és toldalékokban: *gyűjteményes, értékmegőrző, kiállításon, Mezőség, századforduló, jegyzői, kúria, képzőművészet, életút, főiskolai, végigkísérik, meghatározó, jelentőségű, kötődő, erdőbe, nyugalom, őrzi, alapítvány, díjat, pályakezdő; Korunk, hivatal, indult, kiváló, készült* stb.
4. Mondatkezdő nagybetű tévesztése.
5. Tulajdonnevekben és betűszóknak előforduló kötőjelezés, illetve egybeírás (kötőjelezés) tévesztése: *Bánffy-palota Bethlen-kollégium Barcsay-díjat* stb. Ha ez a kötőjel a sor végére esik, csak a megismételt kötőjellel fogadjuk el.

Kis hiba (1 pont):

1. Nem közhasználatú szavak durva és súlyos hibái: *kúriáinak, egykoron, művésznövendék; nyolcvan-egynéhány*.
2. Közszók kezdőbetűjének tévesztése.
3. Betűtévesztés.
4. Központozási hiba (darabonként 1-1 pont):
 - mondatzáró írásjelek;
 - tagmondatok közötti írásjelek;
 - mondatrészek közötti írásjelek hiánya vagy téves jelölése;
 - egyéb írásjelek, pl. dátum írásjelének hiánya vagy téves jelölése.

Ha egy szóalakban magán- vagy mássalhangzó időtartamának tévesztése és egybe- vagy különírási hibája, valamint tulajdonnévírás szabálytalansága is található, akkor ezek külön-külön hibapontok (2+2 vagy 3+2 hibapont).

A hibapontokat az 50-ből vonjuk le, 0 alá nem megyünk.

Egyéb hibák:

- a betűtévesztés, -kihagyás 1 hibapont darabonként,
- a szótévesztés, -kihagyás 2 hibapont darabonként,
- a bekezdés elmaradása vagy függő behúzásként jelölve 2 hibapont,
- a gerendázás 2 hibapont darabonként.

Egyéb megjegyzések:

Ahol a helyesírási szabályok ezt lehetővé teszik, és a szöveg értelmezéséből adódóan több megoldás is elfogadható, ott ezeket a variációkat elfogadtuk, pl. a közbevetések jelölése a vesszőpár helyett gondolatjelpárral: – amerre a szem ellát --; -- amelyek a Mezőséget jellemzik -- .

A személynevek kezdőbetűin kívüli hibákat javítottuk, de nemszámítottuk hibának: Barcsay, Szinyei Merse Pál, Munkácsy Mihály. Viszont Bánffy és Bethlen nevében elkövetett hibákat hibapontokkal „jutalmaztuk”.

A számok betűvel írása is elfogadható.

Az utolsó előtti bekezdés végén az idézőjel elhagyható.

A *kolozsvári református kollégiumban* írása, ha tulajdonnévként értelmezi: *Kolozsvári Református Kollégiumban* vagy *kolozsvári Református Kollégiumban*.

A *nagyenyedi kollégium* szerkezet viszont a szövegben egyértelműen csak közszó lehet, mivel a tulajdonneves megjelölés utána szerepel a mondatban: *Bethlen-kollégium*. Az intézménynév a teljes személynévből jön létre: *Bethlen Gábor Kollégium*; ha a keresztnév elmarad, akkor a személynévhez kapcsolt közszót kötőjellel kapcsoljuk: *Bethlen-kollégium*.

A *Művészeti anatómia* cím eltolódását nem vesszük hibának, ha egyébként úgy helyesen alkalmazta az egyedi cím írásának szabályát: A művészeti anatómia.